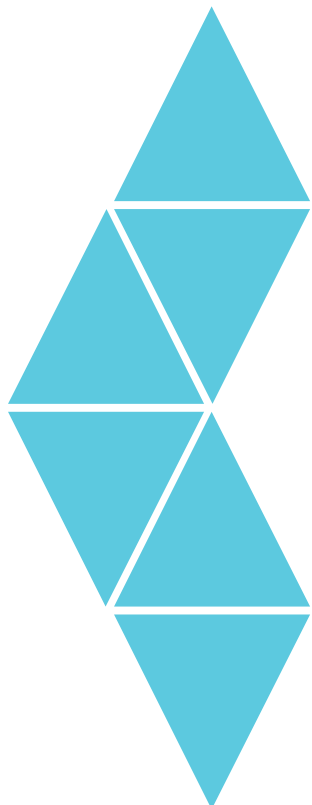

FORELDRE OG BARN

JURK

juridisk rådgivning for kvinner

FORORD

Denne brosjyren er utgitt av Juridisk rådgivning for kvinner (JURK). JURK er et studentdrevet rettshjelptiltak som gir gratis juridisk rådgivning til alle som definerer seg som kvinner.

JURK tar forbehold om regelendringer i tiden etter publisering.

Vi takker for gode innspill fra øvrige medarbeidere i JURK.

Oslo, oktober 2013
Maria Kvile

Revidert, Oslo, mars 2016
Else Marie Dramdal
Tuva Higdem

Revidert Oslo, november 2017
Lill Kalager
Mona Rustad
Lene Helena Løberg

JURK (Juridisk rådgivning for kvinner) gir gratis juridisk rådgivning til alle som definerer seg som kvinner. Du kan finne informasjon om oss på internettsiden: www.jurk.no

Du kan også ringe oss på 22 84 29 50 eller komme til oss i Skippergata 23, 0154 Oslo.

Du kan alltid sende inn saken din til oss elektronisk! Det kan du gjøre på www.jurk.no → «Send oss din sak!»

INNHOLDSFORTEGNELSE

1.0 Innledning.....	3
1.1 Brosjyrens formål	3
2.0 Foreldreansvar	3
2.1 Hva innebærer foreldreansvar?.....	3
2.2 Når har mor og far forelderansvar sammen?	4
3.0 Fast bosted.....	5
3.1 Hva er fast bosted?	5
3.2 Hva innebærer fast bosted?	5
4.0 Samvær.....	6
4.1 Hva er samvær?	6
4.2 Omfanget av samvær	7
4.3 Gjennomføring av samvær	8
4.4 Når en samværsavtale ikke følges	8
4.5 Tap av samværsrett og samvær under tilsyn	9
5.0 Viktige hensyn når man lager en avtale.....	10
5.1 Barnets beste.....	11
5.2 Barnets medbestemmelsesrett.....	11
5.3 Krav til selve avtalen	12
6.0 Mekling	12
6.1 Hvem skal møte til mekling?.....	13
6.2 Formålet med meklingen.....	14
6.3 Meklingsattest	14
7.0 Foreldretvist for domstolen	15
8.0 Typiske problemstillinger.....	16
8.1 Utenlandstur med barnet.....	16
8.2 Pass til barnet.....	17
8.3 Flytting med barn	18
9.0 Hvem kan du kontakte for mer hjelp?	19
9.1 Fylkesmannen.....	19
9.2 Familievernkontoret	20
9.3 Advokat	20
9.4 Domstolene.....	20
9.5 Politiet	20
9.6 Andre rettshjelpiltak	21

1.0 Innledning

1.1 Brosjyrens formål

Vårt mål med denne brosjyren er å gi en kortfattet fremstilling av juridiske spørsmål som er aktuelle i forbindelse med barnerett.

2.0 Foreldreansvar

2.1 Hva innebærer foreldreansvar?

Foreldreansvar er en plikt til å gi barnet omsorg og til å passe på barnet.

Barneloven § 30

Foreldreansvar er også en rett til å ta avgjørelser på vegne av barnet.

Foreldreansvar innebærer også:

- Rett og plikt til å ta del i viktige personlige beslutninger om hvor barnet skal gå på skole, navnevalg, innmelding i trossamfunn, medisinsk behandling, adopsjon og utstedelse av pass
- Barnet har krav på omsorg og omtanke fra de med foreldreansvaret
- Avgjørelser i kraft av foreldreansvaret skal gjøres ut fra barnets behov og interesser
- Gi barnet forsvarlig oppdragelse og forsørgelse
- Sørge for at barnet får utdanning etter sine evner
- Plikt til å ta del i oppdragelsen

- Ansvar for at barnet ikke blir utsatt for vold. Vold mot barn er forbudt. Det er også forbudt å skremme barnet med trusler om vold, eller bruke vold i oppdragelsen.

2.2 Når har mor og far forelderansvar sammen?

Barneloven § 34 og § 35

- Hvis foreldrene var gift da barnet ble født *eller*,
- Hvis foreldrene var samboere da barnet ble født, og barnet er født tidligst 1. januar 2006 *eller*,
- Hvis foreldrene ikke bodde sammen da barnet ble født, er utgangspunktet at de har felles foreldreansvar. I disse tilfellene kan likevel mor eller far melde at mor skal ha foreldreansvaret alene. Dette meldes til folkeregistermyndighetene innen ett år fra farskapet ble fastsatt.

Hvis mor og far har foreldreansvar sammen, vil ingen miste foreldreansvaret selv om mor og far flytter fra hverandre, og den ene av foreldrene ikke bor fast med barnet lenger. Hvis en av foreldrene ikke skal ha del i foreldreansvaret må foreldrene selv bli enige om det, eller så må domstolen bestemme det.

Hvis foreldrene bestemmer seg for å endre foreldreansvaret må de registrere dette i folkeregisteret for at avtalen skal være gyldig.

3.0 Fast bosted

3.1 Hva er fast bosted?

Barneloven § 36

Hvis foreldrene flytter fra hverandre må foreldrene bli enige om hvor barnet skal bo.

Der barnet bor fast, har barnet «fast bosted». Det er også mulig å avtale delt fast bosted, barnet bor da hos begge foreldrene og de kan bestemme like mye.

Den av foreldrene som barnet bor fast hos, er den av foreldrene som har det som tidligere het «daglig omsorg» for barnet. Den forelderen barnet ikke bor fast sammen med, har likevel krav på samvær med barnet. Fast bosted sier altså ikke nødvendigvis noe om hvor mye tid barnet er sammen med foreldrene, dette må foreldrene selv bli enige om. Du kan lese mer om samvær i neste kapittel.

Begrepet fast bosted handler ikke bare om hvor barnet bor, men har også betydning for hva foreldrene kan bestemme.

3.2 Hva innebærer fast bosted?

Selv om begge foreldrene har foreldreansvar, kan den forelderen med fast bosted bestemme mer enn den andre forelderen. Den forelderen med fast bosted kan ta avgjørelser som gjelder *vesentlige* sider av *omsorgen* for barnet. Det betyr at hvis mor har fast bosted for barnet, kan mor bestemme hvilken barnehage barnet skal gå i, hvor i landet barnet skal bo, og andre ting som handler om omsorgen for barnet.

4.0 Samvær

4.1 Hva er samvær?

Selv om foreldrene har flyttet fra hverandre har barnet krav på å få være sammen med begge foreldrene sine. Dette gjelder selv om foreldrene er uenige eller er uvenner.

Barneloven § 42

Når den av foreldrene som ikke har fast bosted for barnet er med barnet, kalles det samvær.

Under samvær har barnet krav på omsorg og omtanke fra samværsforelderens. Når barnet er hos samværsforelderens, kan samværsforelderens ta avgjørelser som har med samværet å gjøre. Samværsforelderens kan for eksempel bestemme når barnet skal legge seg, hva barnet skal spise, hvem barnet skal være sammen med og andre ting som skjer under samværet.

Når barnet har krav på samvær, betyr dette at den som barnet bor fast hos, ikke kan nekte å levere barnet til samværsforelderens når de skal være sammen. Både mor og far er ansvarlige for at barnet får oppfylt samværet.

Hvis det er avtalt at barnet og en forelder skal ha samvær, og samværsforelderens ikke ønsker å treffe barnet, er det ingen som kan tvinge han eller henne til å gjennomføre samværet. Det er ikke til barnets beste at foreldrene blir tvunget til samvær.

Målet med reglene om samvær er å sikre at samlivsbrudd mellom foreldrene ikke skal føre til at barnet mister kontakten med foreldrene. Det er også viktig at foreldrene ikke skal være bekymret for å miste kontakten med barnet sitt. Barnet har rett til å ha kontakt med

begge foreldrene, hvis foreldrene også vil ha kontakt. Problemene til mor og far skal i minst mulig grad gå ut over barnet. Den forelder som ikke bor med barnet har krav på samvær uavhengig av om forelder har foreldreansvar eller ikke.

4.2 Omfanget av samvær

Det er foreldrene selv som bestemmer omfanget av samværet. Foreldrene skal avtale hvor mange ganger i uken eller måneden barnet skal være sammen med samværsforelder, og de skal bestemme hvor lenge besøkene skal vare. Foreldrene kan selv bestemme hvor detaljert en avtale om samvær skal være.

Når foreldre lager en avtale om samvær må de ta hensyn til:

- At barnet skal ha god kontakt med begge foreldrene
- Hvor gammelt barnet er
- I hvor stor grad barnet er knyttet til nærmiljøet
- Reiseavstanden mellom foreldrene
- Barnets egen mening
- Hensyn til barnet ellers

Barneloven § 31 og § 43

Loven har et forslag til omfanget av samværet. Det som i norsk lov blir beskrevet som "vanlig samværsrett" innebærer at barnet er hos samværsforelder en ettermiddag i uka med overnatting, annenhver helg, til sammen tre uker i sommerferien, og annenhver høstferie, juleferie, vinterferie og påskeferie.

”Vanlig samvær” passer ikke for alle familier. Hver familie kan avtale hva de ønsker, men det skal tas hensyn til hva som er til det beste for barnet.

4.3 Gjennomføring av samvær

Barneloven § 44

Foreldrene kan avtale fritt om det praktiske rundt samværet, for eksempel hvem som skal bringe barnet til og fra samværet. Dersom de ikke avtaler noe annet er det som utgangspunkt samværsforelderen som skal bringe og hente barnet. Begge foreldrene skal hjelpe til slik at samvær finner sted.

Reisekostnader i forbindelse med samvær skal deles mellom foreldrene etter størrelsen på inntekten deres, dersom de ikke har avtalt noe annet. Det er bare foreldrenes nødvendige reiseutgifter som skal deles, og man må reise på billigst mulig måte. Dersom særlige grunner gjør det rimelig, kan retten fastsette en annen fordeling. Det at en av foreldrene flytter vil som hovedregel ikke anses som en særlig grunn til at man skal dele på en annen måte.

Det er klart at samværsforelderen dekker alle andre utgifter i forbindelse med samværet.

4.4 Når en samværsavtale ikke følges

Når foreldre har laget en avtale om samvær er den bindende. Det betyr at de må følge det som står i samværsavtalen.

Dersom den forelderen som har rett på samvær ikke får denne retten oppfylt, for eksempel fordi bostedsforelderen ikke vil samarbeide, kan det i visse tilfeller fastsettes en tvangsbort. Det er tingretten som

Barneloven § 65

fastsetter en stående tvangsbót som for en viss tid skal gjelde dersom samværsretten ikke blir fulgt. For at det skal bli fastsatt en tvangsbót må det foreligge et tvangsgrunnlag. Tvangsgrunnlag kan for eksempel være en dom, et rettsforlik, eller et vedtak fra fylkesmannen med tvangskraft.

Det skal ikke fastsettes tvangsbót dersom oppfyllelsen av samværsretten er umulig, for eksempel dersom det er en risiko for at barnet blir utsatt for vold eller alvorlig psykisk belastning.

Barnet skal bli hørt før det blir tatt en avgjørelse og dets mening skal vektlegges etter alder og modenhet.

Skatteetaten ved Statens Innkrevingsentral krever inn tvangsbóten og pengene går til statskassen.

Det finnes lignende regler for brudd på avtale om foreldreansvar og fast bosted.

4.5 Tap av samværsrett og samvær under tilsyn

Hvis samvær ikke er til barnets beste, må domstolen bestemme at det ikke skal være samvær. En av foreldrene eller barnet selv kan ikke bestemme det. Grunnen til at domstolen kan bestemme dette, er at samvær skal være et gode for barnet. Dersom det ikke er til det beste for barnet kan domstolen altså bestemme at det ikke skal være samvær, eller at det skal være samvær på spesielle betingelser.

En spesiell betingelse er samvær med tilsyn. Samvær med tilsyn betyr at forelderen med samvær ikke får møte barnet alene. Det er alltid en annen person til stede når forelderen og barnet møtes.

**Barneloven
§ 43**

Dette gjelder spesielt i tilfeller hvor barnet har blitt utsatt for overgrep, eller det er fare for det. Med overgrep menes psykisk eller fysisk vold eller seksuelle overgrep. Overgrep omfatter også det å måtte se vold, som kan ha påført barnet skader og ført til at barnet er redd for samværsforelderen.

Hvis du lurer på om du kan ta en sak om nekting av samvær for domstolene er det noen ting som kan ha betydning. Disse er:

- Måten foreldrene har oppført seg på overfor hverandre og barnet
- Graden av voldelighet
- Alvoret av virkningene for barnet og den som har barnet fast boende hos seg
- Den voldeliges evne til å erkjenne atferden og behovet for endringer, samt en reell vilje til å gjøre noe med det

Hvis du ønsker å ta en slik sak til domstolene, bør du kontakte en advokat.

5.0 Viktige hensyn når man lager en avtale

Her er noen viktige hensyn foreldrene må legge vekt på når de skal lage en avtale om fast bosted og samvær.

5.1 Barnets beste

Barneloven § 48

Utgangspunktet for alle avtaler knyttet til barnet, skal være hva som er til barnets beste.

Når foreldrene skal bestemme hvor barnet skal bo, må de tenke på hvor barnet vil få det best. Foreldrene skal ikke ta hensyn til seg selv, eller de negative følelsene de kan ha for den andre forelderen. Praktiske hensyn kan selvfølgelig være med i vurderingen, men utgangspunktet skal være barnets beste.

Slik er det også i avtaler om samvær. Det skal avtales hvor mye samvær det skal være, basert på hva man tror vil være best for barnet.

5.2 Barnets medbestemmelsesrett

Barneloven § 31

Etter hvert som barnet blir i stand til å danne sine egne synspunkter, skal foreldrene høre på hva barnet har å si før de tar avgjørelser på barnets vegne. Hvor mye barnets mening skal vektlegges vil avhenge av hvor gammelt barnet er og barnets modenhet.

Fra barnet er fylt 7 år skal barnet alltid få lov til å komme med sine synspunkter i saker som gjelder barnet selv. Fra barnet er 12 år skal det legges stor vekt på hva barnet mener. Dette betyr ikke at barn under 7 år aldri skal høres. Det som er viktig er hvor modent barnet er, og hvilken type sak det er snakk om. En treåring kan spørres om hun vil ha på seg den blå eller den røde buksen, mens viktigere spørsmål kan man ikke forvente at et lite barn forstår. Det må foreldrene avgjøre selv.

Det er viktig å vite at barnet ikke har en plikt til å uttale

seg. Dersom et barn ikke ønsker å velge mellom å bo hos mor eller far, skal dette være greit. Det er da kun foreldrene som skal ta avgjørelsen. Barnet kan likevel få komme med sine synspunkter, uten å være tvunget til å ta en avgjørelse.

Barnet skal få være med på avgjørelsen, men ikke *ta* avgjørelsen. Det kan være andre ting som også er viktige når man skal ta en avgjørelse, eller inngå en avtale. Dette må foreldrene ta med i vurderingen, og se alle tingene i sammenheng.

Foreldrene skal ikke påvirke barnet ved å snakke stygt om den andre forelderen.

5.3 Krav til selve avtalen

Avtalen mellom foreldrene kan være muntlig eller skriftlig. Foreldrene kan selv avtale hvor detaljert avtalen skal være. Det kan være lurt å inngå avtalen skriftlig. Avtalen bør inneholde hvor barnet skal bo, om én eller begge har foreldreansvaret og hvor mye samvær foreldrene skal ha. Hvis foreldrene i ettertid begynner å krangle om hva de avtalte, vil den avtalen de har skrevet ned kunne bevise hva som var avtalt.

Når foreldrene inngår en avtale vil avtalen være bindende. Det betyr at foreldrene er forpliktet til å følge avtalen. Hvis foreldrene ønsker å gjøre ting på en annen måte, må de endre avtalen eller lage en ny avtale. For å lage en ny avtale må begge foreldrene være enige.

6.0 Mekling

Det finnes familievernkontor i alle fylker i Norge. Mekling på familievernkontoret koster ikke penger. Meklerne har taushetsplikt.

6.1 Hvem skal møte til mekling?

Mekling på familievernkontoret er i utgangspunktet frivillig, men i noen tilfeller bestemmer loven at foreldrene *må* møte til mekling. Disse tilfellene er:

Barneloven § 51

- Når noen ønsker separasjon eller skilsmisse, og har barn under 16 år.
- Når samboere som har felles barn under 16 år ønsker å flytte fra hverandre.
- Hvis mor eller far ønsker å ta en sak om foreldreansvar, fast bosted, flytting med barnet ut av landet eller samvær inn for domstolen.
- Hvis foreldrene ikke blir enige om flytting med barnet.

Barneloven § 53

Foreldrene må møte personlig på familievernkontoret. Det er ikke nok å ringe eller sende e-post. Foreldrene må møte på kontoret samtidig.

Hvis det er ting som gjør at foreldrene ikke kan møte til meklingen samtidig, må de snakke med den personen som skal mekle mellom dem. Det er mekleren som kan godkjenne at foreldrene møter hver for seg.

Det må foreligge sterke grunner for at foreldrene ikke skal møte samtidig. Vold faller ofte inn under “sterke grunner”. Med vold menes både fysisk og psykisk vold. Det betyr at hvis man har vært utsatt for vold fra sin partner under samlivet, kan man spørre mekleren om å møte hver for seg.

Hvis det er umulig å møte personlig hos

familievernkontoret, for eksempel på grunn av alvorlig sykdom, er dette akseptert. Man må likevel gi beskjed om dette til meklerin. Hvis den parten som ikke har spurt om mekling befinner seg i utlandet, trenger denne personen ikke møte til mekling i Norge. Den personen som ønsker å mekle kan da møte alene.

6.2 Formålet med meklingen

Barneloven § 52

Formålet med meklingen er å få foreldrene til å komme frem til en skriftlig avtale om foreldreansvar, fast bosted og samvær.

Avtalene som blir inngått på familievernkontoret skal også rette seg etter hva som vil være det beste for barnet. Når foreldrene er på familievernkontoret, vil meklerin kunne fortelle dem de viktigste økonomiske konsekvensene av avtalen man skal lage. Hvis meklerin ikke sier noe om de økonomiske konsekvensene, kan foreldrene spørre meklerin om dette.

6.3 Meklingsattest

Barneloven § 54

Når foreldrene har vært på en time mekling, vil de få en meklingsattest. De trenger ikke å ha blitt enige for å få en meklingsattest. Denne attesten må sendes inn sammen med søknad om separasjon eller skilsmisse. Man trenger også meklingsattest hvis man ønsker å ta en foreldretvist inn for domstolen.

Hvis de ikke blir enige etter en time med mekling, vil de få tilbud om å mekle i tre timer til. Hvis de da begynner å nærme seg en løsning, og begge foreldrene ønsker mer mekling kan de få tre timer til. Det betyr at til sammen kan man få syv timer mekling.

Den som har møtt til mekling har rett til å få en

meklingsattest, selv om den andre forelderen ikke møter opp. En meklingsattest vil være gyldig i seks måneder.

7.0 Foreldretvist for domstolen

Hovedregelen i norsk rett er at foreldrene sammen skal bli enige om spørsmål rundt barnet. Foreldrene må bli enige om hvor barnet skal bo, og om samvær. Foreldrene kjenner barnet best, og har derfor mest informasjon og best grunnlag for å ta avgjørelsen om hva som vil være til det beste for barnet.

Barneloven § 56

Hvis mor og far ikke klarer å bli enige på familievernkontoret, eller komme frem til en avtale seg imellom, kan de ta saken inn for domstolen.

Foreldrene kan reise sak for domstolen om fast bosted, samvær og foreldreansvar. Ofte må domstolen ta stilling til både fast bosted og samvær i samme rettssak. Hvis man ønsker å reise en sak for retten, må man ha en gyldig meklingsattest.

Foreldrene trenger ikke være enige om å ta en sak til domstolen. Det er nok at én av foreldrene ønsker dette. I alle saker som behandles hos domstolen, er det opp til domstolen å ta en beslutning. Det betyr at foreldrene mister kontrollen over det som skal bestemmes. Det er bare dommerne i rettssaken som bestemmer.

Domstolen må, akkurat som foreldrene, ta avgjørelser som er til barnets beste. I hver enkelt sak tas det en konkret vurdering.

Hvis du ønsker å ta en sak om foreldretvist til retten, kan du ta kontakt med en advokat. Forskjellige advokater kan du finne på internettsiden

8.0 Typiske problemstillinger

8.1 Utenlandstur med barnet

Barneloven § 41

Den som har foreldreansvar for barnet, kan ta barnet med på kortere utenlandsturer uten den andre forelderens godkjenning. En kortere tur er i norsk rett en tur som var kortere enn fire uker. Hvis begge foreldrene har foreldreansvar, kan både mor og far ta barnet med utenlands i opptil fire uker uten den andres samtykke.

Foreldrene må likevel respektere samværsavtaler. De kan derfor ikke dra på ferie i den tiden barnet skal ha samvær med den andre, hvis samværsforelder ikke sier ja til det.

Man kan ikke ta med barnet utenlands hvis man ikke har foreldreansvar. I slike tilfeller kreves godkjenning fra forelder med foreldreansvar eller samtykke fra retten.

Hvis det er fare for at barnet ikke vil komme tilbake til landet, kan domstolen bestemme at en av foreldrene ikke får reise utenlands med barnet.

Hvis det oppstår en situasjon hvor du er redd for at

barnet ditt ikke vil komme tilbake til Norge, kan du ringe politiet. Politiet kan legge ned foreløpig reiseforbud til saken kommer opp for domstolen. Et foreløpig reiseforbud vil si at politiet har bestemt at barnet ikke får forlate landet. Dette forbudet gjelder frem til saken kommer opp for domstolen. Det vil da bli opp til domstolen om reiseforbudet skal fortsette, eller om det skal oppheves.

Du kan også ringe politiet dersom du er redd for at barnet ditt vil bli bortført eller dersom barnet er i ferd med å bli bortført.

8.2 Pass til barnet

Hvis et barn under 18 år skal få pass i Norge, må barnet og minst en av foreldrene med foreldreansvar møte opp på et passkontor. Hvis begge foreldrene har foreldreansvar for barnet, må begge foreldrene være enige i at barnet skal få pass. Dette er fordi utlevering av pass er noe de med foreldreansvaret kan bestemme.

Hvis du ønsker pass til barnet ditt, men ikke får godkjenning fra barnefar kan du ta kontakt med ditt lokale passkontor hos politiet. De kan fortelle deg akkurat hva de kan hjelpe deg med i din sak.

Kontaktinformasjon til politiet finner du bakerst i brosjyren.

8.3 Flytting med barn

8.3.1. Flytting med barn i Norge

Den som har fast bosted for barnet, kan flytte innenlands i Norge sammen med barnet. Når man har fast bosted trenger man ikke en godkjenning for å gjøre det. Dette gjelder uavhengig av om foreldrene har felles foreldreansvar eller ikke. Denne retten ligger nemlig til det man kan bestemme i kraft av å ha fast bosted. Dersom foreldrene har delt fast bosted, så kreves det samtykke fra den andre for å kunne flytte.

Barneloven § 42a

Hvis mor har fast bosted for barnet og ønsker å flytte, må hun likevel gi beskjed til far, hvis de har en samværsavtale. Denne beskjeden må komme til far senest tre måneder før mor flytter. Dette betyr ikke at far kan nekte mor å flytte med barnet. Grunnen til at far skal få beskjed, er at mor og far skal kunne lage en ny avtale om samværet. Selv om mor flytter vil far ha krav på samvær. Samværet må da tilpasses den nye reiseavstanden mellom foreldrene.

En annen grunn til at far skal få beskjed om flyttingen, er at han skal ha tid til å ta rettslige skritt hvis han ønsker det. Rettslig skritt betyr at far kan ta saken til domstolen, med ønske om at barnet skal bo sammen med ham. Det kan være mange gode grunner til at mor og barn ønsker å flytte, men det kan også være dumt for barnet å måtte flytte. Både fordi barnet mister kontakten med far, og fordi barnet må flytte fra sitt faste miljø.

Blir foreldrene ikke enige om flytting, må den av foreldrene som vil flytte med barnet kreve mekling.

Plikten til å varsle om flytting gjelder for begge foreldrene, også den som har samvær med barnet.

8.3.2. Flytting med barn til utlandet

Hvis en av foreldrene har foreldreansvar alene, kan den andre forelderen ikke nekte forelderen med foreldreansvar å flytte til utlandet med barnet. Hvis begge foreldrene har foreldreansvar, må de begge være enige hvis en av foreldrene ønsker å flytte til utlandet med barnet.

Barneloven § 40

Hvis foreldrene krangler om hvem som skal ha foreldreansvaret, kan ingen av dem flytte til utlandet før de har blitt enige.

9.0 Hvem kan du kontakte for mer hjelp?

9.1 Fylkesmannen

Fylkesmannen kan svare på alle spørsmål om separasjon og skilsmisse, og hvordan skjemaene skal fylles ut.

Fylkesmannen har kontorer i alle fylker i Norge. Unntaket er Akershus, som har fylkesmannskontor sammen med Oslo.

På nettsiden www.fylkesmannen.no finner du oversikt over alle kontorene. Du kan enkelt trykke på ditt fylke. Der finner du telefonnummeret direkte til ditt fylkesmannskontor.

9.2 Familievernkontoret

Familievernkontoret kan foreta mekling mellom mor og far. Ditt nærmeste familievernkontor kan du finne ved å kontakte Bufetat. Telefon: 466 15 000

Du kan også finne ditt nærmeste familievernkontor på deres internettside:

https://www.bufdir.no/Familie/Finn_familievernkontor/

9.3 Advokat

Har du behov for hjelp fra en advokat kan du ta kontakt med en advokat. Hvis du ikke vet hvilken advokat du skal kontakte kan du finne ulike advokater på internettsiden www.advokatenhjelperdeg.no

9.4 Domstolene

Hvis du er usikker på hvordan en sak om foreldretvist foregår, kan du finne informasjon om dette på domstolens sider www.domstol.no.

Du kan også snakke med en advokat.

9.5 Politiet

Hvis du har spørsmål om utstedelse av pass må du kontakte passkontoret. Det er politiet som jobber med pass. Du kan bli satt over til ditt nærmeste passkontor ved å kontakte politiet på telefon: 02800.

Hvis det har oppstått et nødtilfelle, og du trenger hjelp av politiet fort, må du alltid ringe politiet på telefon: 112.

9.6 Andre rettshjelptiltak

Hvis du har andre juridiske problemer, eller du ikke får den hjelpen du føler du trenger, kan du kontakte et rettshjelptiltak.

JURK

JURK er en organisasjon hvor jusstudenter gir gratis hjelp i saker som gjelder lover og regler i Norge. Fordi alle svarene må kvalitetssikres svarer vi i brev, og det tar opp til tre uker før du får svar. JURK hjelper alle som identifiserer seg som kvinner.

JURK gir råd og veiledning i saker som gjelder foreldreansvar, fast bosted og samvær. I disse sakene er det mest vanlig at vi bare gir informasjon om reglene og hvordan du kan gå fram i din sak. JURK kan også gi informasjon om barnevernet. JURK kan ikke ta saker til domstolen.

KONTAKT OSS

Ring oss på telefon: 22 84 29 50

Besøk oss i Skippergata 23, OSLO

Send inn internettsak på jurk.no

JURK besvarer ikke juridiske henvendelser per e-post.

JUSHJELPA I MIDT-NORGE

Jushjelpe i Midt-Norge er en organisasjon av studenter som gir gratis rettshjelp i enkeltsaker. Jushjelpe holder til i Trondheim. De tar imot nye saker per telefon eller ved personlig oppmøte.

Jushjelpe tar imot juridiske spørsmål per epost, og på sine nettsider:

www.jushjelpe.no.

Besøksadresse: Bispegata 9C, 7012 Trondheim.

Tlf. 73 51 52 50

E-post: jushjelpe@jushjelpe.no.

JUSSHJELPE I NORD-NORGE

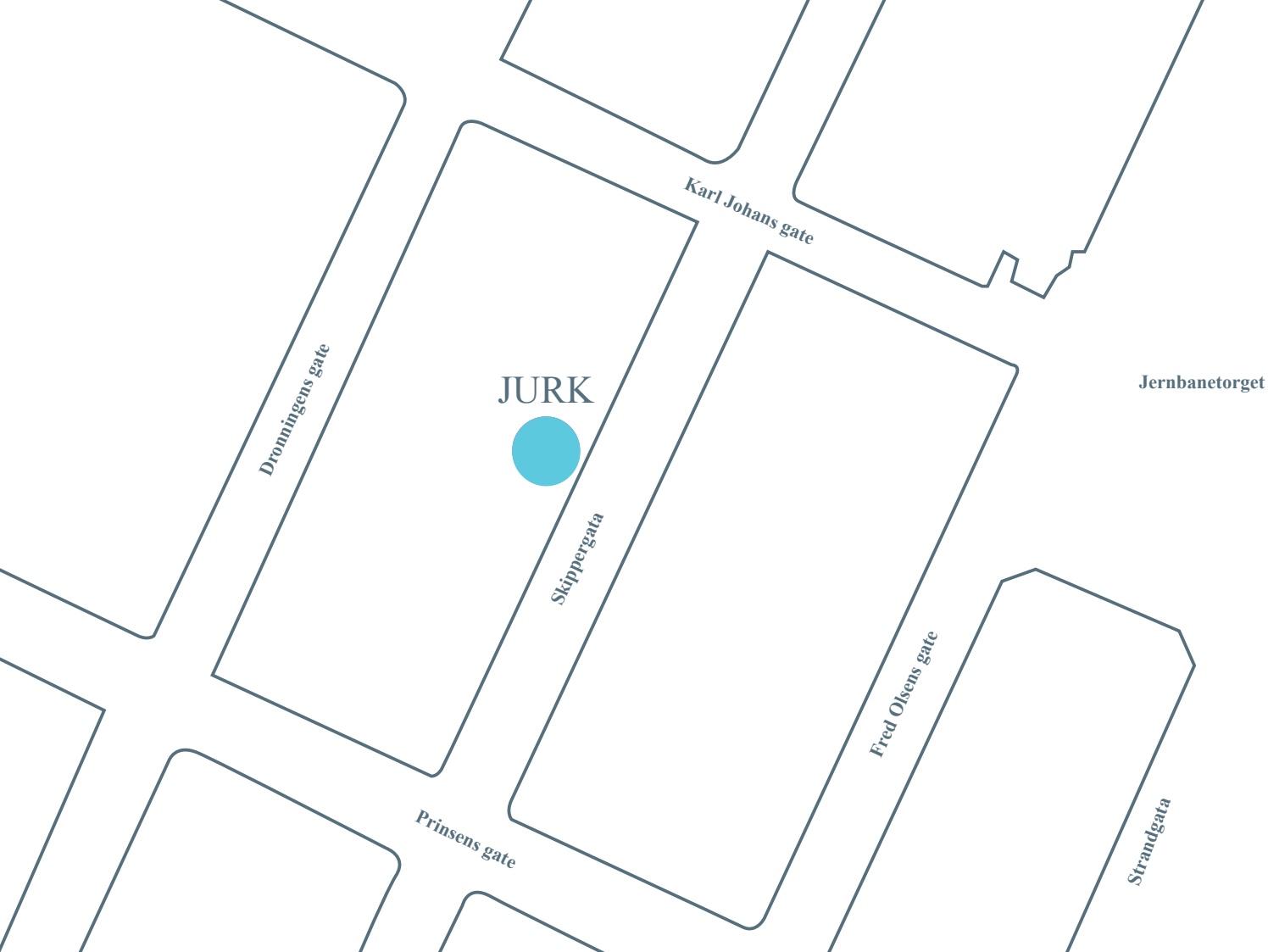
Jusshjelpe i Nord-Norge er et rettshjelpstiltak som drives av jusstudenter. De gir gratis rettshjelp i enkeltsaker. De tar imot nye saker per telefon eller ved personlig oppmøte.

Besøksadresse: Terminalgata 38, 9019 Tromsø.

Telefon: 77 64 45 59

E-post: postmottak@jusshjelpe.uit.no

De tar ikke imot juridiske spørsmål per epost eller brev. Slike henvendelser vil ikke bli besvart.

KONTAKT OSS

**Telefon:
22 84 29 50**

**Adresse:
Juridisk rådgivning for kvinner
Skippergata 23
0154 Oslo**

www.jurk.no

